

۱۸. چرا شرکت‌کنندگان در کنفرانس عمومی اوزان و مقیاسها در سال ۱۹۸۳، سرعت نور را دقیقاً برابر با 10^8 m/s تعریف نکردند؟ آیا این انتخاب، کار را ساده‌تر نمی‌کرد؟ چرا سرعت نور را دقیقاً 1 m/s اختیار نکردند؟ آیا امکان هر دو انتخاب بالا برای آنها وجود داشت؟ اگر داشت، چرا هر دو را کنار گذاشتند؟
۱۹. روشی برای سنجش (الف) شعاع کره زمین، (ب) فاصله میان خورشید و زمین، و (ج) شعاع خورشید، پیشنهاد کنید.
۲۰. روشی برای سنجش (الف) ضخامت یک صفحه کاغذ، (ب) ضخامت یک حباب صابون، و (ج) قطر آتم، پیشنهاد کنید.
۲۱. اگر کسی بگوید که ابعاد همه اجسام، یک شبه نصف شده است، چگونه می‌توان ادعای او را رد کرد؟
۲۲. آیا استاندارد فعلی کیلوگرم برای جرم، قابل حصول، تعییر ناپذیر، قابل بازسازی، و تخریب ناپذیر هست؟ آیا مقایسه جرم‌های مختلف با آن ساده است؟ آیا استانداردهای اتمی، از هر نظر بهتر نیستند؟ چرا برای جرم هم، مثل طول و زمان، استاندارد اتمی اختیار نمی‌کنیم؟
۲۳. چرا داشتن دو استاندارد جرم، یکی کیلوگرم و یکی جرم آتم ${}^{12}\text{C}$ ، مفید است؟
۲۴. رابطه میان جرم کیلوگرم استاندارد و جرم آتم ${}^{12}\text{C}$ چگونه به دست می‌آید؟
۲۵. برای تعیین جرم اجسام جدول ۵، روش‌هایی عملی پیشنهاد کنید.
۲۶. اجمامی پیشنهاد کنید که جرم آنها در گستره وسیع بین جرم کشتی آقیانوس‌پیما و جرم ماه (جدول ۵) واقع باشد و این جرمها را تخمین بزنید.
۲۷. مخالفان سیستم متريک (در کشورهایی که این سیستم را نپذیرفته‌اند) اغلب سفسطه می‌کنند که، مثلاً "به جای اینکه 11b کره بخرید، باید 10kg کره بخرید." منظورشان این است که زندگی مشکل‌تر می‌شود. این نوع استدلال‌ها را چگونه باید رد کرد؟
- ## مسئله‌ها
- بخش ۲-۱ سیستم بین‌المللی یکایها**
- با استفاده از پیشوندهای جدول ۲، این عبارتها را بیان کنید.
  - (الف) 10^6 فون؛ (ب) 10^{-6} فون؛ (ج) کارت؛ (د) 10^9 لو؛ (ه) 10^{12} ورس؛ (و) 10^{-1} مال؛ (ز) 10^{-2} مانتال؛ (ح) 10^{-9} مسکن؛ (ط) 10^{-12} لو؛ (ی) 10^{-18} ماتیک؛ (ک) $10^2 \times 2$ مرغ. خودتان هم عبارتهای مشابهی بسازید.
  - بعضی از پیشوندهای یکای‌های SI، وارد زندگی روزمره هم شده‌اند. (الف) حقوق سالانه 36K (یعنی $\$36\text{k}$) معادل هفت‌تاهی چقدر است؟ (ب) جایزة بزرگ یک بخت‌آزمایی، 10 مگا‌دollar است که طی

۴. از هفت یکای پایه جدول ۱، تنها یکی – کیلوگرم – پیشوند دارد (جدول ۲). آیا معمولتر نیست که جرم استوانه پلاستین-ایریدیم (در دفتر بین‌المللی اوزان و مقیاسها) را، به جای 1kg برابر با 1g تعریف کنند؟ ۵. پیشوند "میکرو" در عبارت "اجاق میکروموج" نشانه چیست؟ پیشنهاد شده است که به مواد غذایی که با تابش پرتو گاما قابلیت نگهداری آن را زیاد کرده‌ایم، "پیکوموجیده" بگوییم. فکر می‌کنید معنی این اصطلاح چیست؟
۶. خلی از پژوهشگران، براساس شواهدی، معتقدند که ادراکات فراحسی واقعیت دارند. با فرض اینکه چنین پدیده‌ای واقعاً در طبیعت وجود داشته باشد، برای توصیف کمی آن دنبال کدام کمیت یا کمیتهای فیزیکی باید گشته؟
۷. عده‌ای از فیزیکدانها و فیلسوفها معتقدند که اگر نتوان روشی برای تعیین یک کمیت فیزیکی توصیف کرد، آن کمیت آشکار ناپذیر است؛ کمیتی است که باید آن را رها کرد زیرا واقعیت فیزیکی ندارد. همه دانشمندان چنین نظری ندارند. به نظر شما، نکات مثبت و منفی این دیدگاه چیست؟
۸. چند پدیده تکرارشونده طبیعی نام ببرید که بتواند استانداردهای مناسب زمان باشند.
۹. می‌شد "۱ ثانیه" را به عنوان زمان یک بیضی رئیس وقت اتحادیه معلمان فیزیک امریکا تعریف کرد. گالیله هم در بعضی کارهایش ضربان بیض خود را به عنوان زمان سنج به کار گرفت. چرا تعیینی که براساس ساعتهای اتمی باشد بهتر است؟
۱۰. ویژگیهای یک ساعت خوب چیست؟
۱۱. با توجه به آنچه در باره آونگ می‌دانید، بگویید که اشکالات استفاده از دوره تناوب آونگ به عنوان استاندارد زمان چیست.
۱۲. در روز 30 زوئن سال 1981 ، دقیقه بین ساعت $59 : 10$ و ساعت $00 : 11$ صبح را 16 گرفتند. همچنین، روز آخر سال 1989 را هم، به اندازه 18 ، طولانی‌تر اختیار کردند. گاه‌به‌گاه، این یک ثانیه اضافی (کبیسه) را وارد می‌کنند، چون سرعت چرخش زمین، براساس استاندارد اتمی، در حال کند شدن است. چرا این کار، یعنی تنظیم دوباره ساعتها به‌این شکل، کار خوبی است؟
۱۳. یک ایستگاه رادیویی "روی ۸۹.۵ باند FM" برنامه پخش می‌کند. معنی این عدد چیست؟
۱۴. چرا در SI، یکای پایه‌ای برای مساحت یا حجم وجود ندارد؟
۱۵. در ابتدا متر را برابر با یک 10^6 میلیونیم فاصله قطب شمال تا استوا، از طریق نصف‌النهاری که از پاریس می‌گذرد، تعریف کرده بودند. این تعریف، به مقدار 220m^0 ٪ با میله متر تقاضوت دارد. آیا معنی اش این است که میله متر استاندارد تا این اندازه خطأ دارد؟
۱۶. آیا می‌توان طول یک خط خمیده را اندازه گرفت؟ اگر می‌شود، چگونه؟
۱۷. هنگامی که میله متر را به عنوان استاندارد طول برگزیدند، مشخص کردند که این تعریف، در چه دمایی است. آیا می‌توان طول را ویژگی بنیادی نامید در حالی که برای تعیین استاندارد آن باید کمیت فیزیکی دیگری، مثل دما، را مشخص کرد؟

ساعت	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه
A	۱۲:۳۶:۴۰	۱۲:۳۶:۵۶	۱۲:۳۷:۱۲	۱۲:۳۷:۲۷	۱۲:۳۷:۴۴	۱۲:۳۷:۵۹	۱۲:۳۸:۱۴
B	۱۱:۵۹:۵۹	۱۲:۰۰:۰۲	۱۱:۵۹:۵۷	۱۲:۰۰:۰۷	۱۲:۰۰:۵۶	۱۱:۵۹:۵۶	۱۲:۰۰:۰۳
C	۱۵:۵۰:۴۵	۱۵:۵۱:۴۳	۱۵:۵۲:۴۱	۱۵:۵۳:۳۹	۱۵:۵۴:۳۷	۱۵:۵۵:۳۵	۱۵:۵۶:۳۳
D	۱۲:۰۳:۵۹	۱۲:۰۲:۵۲	۱۲:۰۱:۴۵	۱۲:۰۰:۳۸	۱۱:۵۹:۳۱	۱۱:۵۸:۲۴	۱۱:۵۷:۱۷
E	۱۲:۰۳:۵۹	۱۲:۰۲:۴۹	۱۲:۰۱:۵۴	۱۲:۰۱:۵۲	۱۲:۰۱:۳۲	۱۲:۰۱:۲۲	۱۲:۰۱:۱۲

میکروسکوپیکی به کار می‌رود. هر شیک 10^{-8} است. تعداد شیکهای یک ثانیه بیشتر است یا تعداد ثانیه‌های یک سال؟ (ب) قدمت انسان در حدود 10^6 سال است، در حالی که سن جهان در حدود 10^{10} سال است. اگر سن جهان را ۱ روز بگیریم، قدمت انسان چند ثانیه می‌شود؟ ۸. رکوردهایی که دو دونده در دو مسابقه متفاوت دو به مسافت یک مایل به دست آورده‌اند؛ ۳ دقیقه و 58^0 ثانیه، و 3^0 دقیقه و 58^2 ثانیه، است. حداکثر خطای در تعیین مسافت دو مسابقه برحسب فوت چقدر باید باشد تا بتوانیم نتیجه بگیریم که دونده‌ای که این مسافت را در زمان کمتری طی کرده، واقعاً سریعتر دویده است؟

۹. یک ساعت آونگی (با صفحه ۱۲ ساعته) به اندازه 1min/day جلو می‌رود. اگر این ساعت را میزان کنیم چقدر طول می‌کشد تا دوباره زمان درست را نشان بدهد؟

۱۰. پنج دستگاه ساعت در آزمایشگاهی آزمایش می‌شوند. هر روز درست سر ظهر، که با ساعت اتسی معلوم می‌شود، رقمی که ساعتها نشان می‌دهند ثبت می‌شود. این کار به مدت یک هفته ادامه می‌باید. نتایج آزمایش در جدول بالا آمده است. این ساعتها را به ترتیب بهتر بودن زمان سنجی آنها مرتب کنید. علت انتخاب خودتان را بیان کنید.

۱۱. سن جهان در حدود $10^{17}\text{s} \times 5$ است؛ دوام کوتاهترین تپ [پالس] نور که (تا سال ۱۹۹۰) در آزمایشگاه تولید شده است، تنها $10^{-15}\text{s} \times 6$ بوده است (جدول ۳). یکباره زمانی فیزیکی ذکر کنید که، در مقیاس لگاریتمی، تقریباً وسط این دو عدد باشد.

۱۲. با این فرض که طول روز به طور یکنواخت، به مقدار 15^0R^0 در

قرن زیاد می‌شود، اثر تجمعی این پدیده بر سنجش زمان در طی 20^0

قرن را حساب کنید. چنین کاوشی در سرعت چرخش زمین را از روی مشاهدات مربوط به کسوف در این دوره (20^0 قرن) پیدا کرده‌اند.

۱۳. زمانی که طول می‌کشد تا ماه، نسبت به ستاره‌های ثابت، به مکان اولیه خود برگردد، 27^3 روز است و آن را ماه نجومی می‌نامند. بازه زمانی بین دو وضعیت یکسان ماه را ماه قمری می‌نامند. ماه قمری از ماه نجومی طولانی‌تر است. چرا و چقدر؟

بخش ۴-۱ استاندارد طول

۱۴. قد شخصی 19m است. این کمیت برحسب یکاهای بریتانیایی چقدر است؟

۲۰ سال پرداخت می‌شود. برنده جایزه، هرماه چقدر پول می‌گیرد؟ (ج) ظرفیت دیسک سخت یک کامپیوتر 30 MB است. اگر هر کلمه ۸ بایت را اشغال کند، این کامپیوتر چند کلمه گنجایش دارد؟ مقصود کامپیوتر کارها از کیلو، 10^{24} (یعنی 21^0) است، نه 10^{00} .

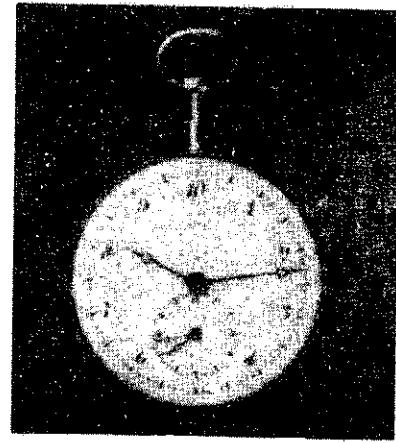
بخش ۴-۲ استاندارد زمان

۳. انریکو فرمی زمانی گفته بود که مدت استاندارد یک جلسه درس (50 min) نزدیک به یک میکروفن است. هر میکروفن چند دقیقه است و درصد اختلاف این رقم با تقریب فرمی چقدر است؟

۴. فاصله نیویورک و لوس‌آنجلس در حدود 3000 mi است؛ اختلاف زمانی این شهرها، 3^0h است. محیط زمین چقدر است؟

۵. یکی از ارقام معمول برای تعداد ثانیه‌های موجود در یک سال، $10^7 \times \pi$ است. این مقدار چند درصد خطای دارد؟

۶. کمی پس از انقلاب فرانسه، کوانسیون ملی به عنوان بخشی از برنامه معرفی سیستم متریک، تلاش کرد زمان را هم دهدی کند. در این تلاش، که البته موفق نشد، هر شباهه روز که از نیمه شب آغاز می‌شد، به 10^0 ساعت دهدی تقسیم شده بود، و هر ساعت برابر با 10^0 دقیقه دهدی بود. عقربه‌های ساعتی که از آن دوران باقی مانده است، روی ساعت 8 دهدی و دقیقه 22.8 دهدی متوقف شده‌اند. ساعت (به معیار خودمان) چند است؟ (شکل ۷).

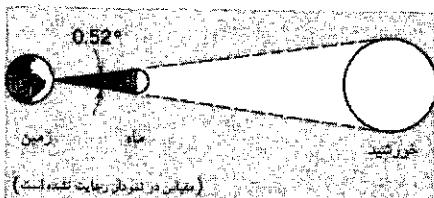
شکل ۷. مسئله ۶

۷. (الف) شیک یکی از واحدهای زمان است که، گاهی، در فیزیک

کنید. در نوشه‌های عامه‌خوان از سال‌نوری خیلی استفاده می‌شود، اما پارسک را عموماً اخترشناسان به کار می‌برند.

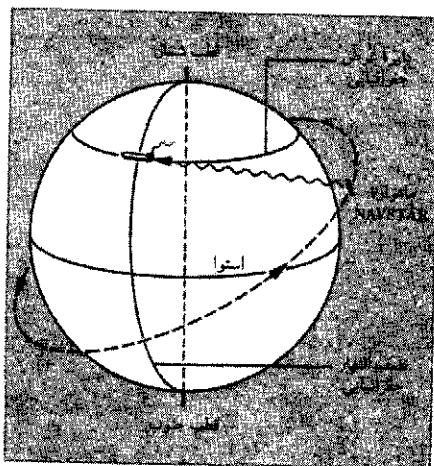
۲۴. شعاع مؤثر پروتون 10^{-15} m است؛ شعاع جهان مشاهده‌پذیر (براساس فاصله دورترین اختروش مشاهده‌پذیر) 10^{16} m است (جدول ۴). یک مسافت فیزیکی ذکر کنید که مقدار آن، در مقیاس لگاریتمی، تقریباً در وسط این دو عدد باشد.

۲۵. فاصله متوسط خورشید از زمین، $390 \times 10^6 \text{ km}$ برابر فاصله متوسط ماه از زمین است. کسوف کامل را در نظر بگیرید (ماه بین زمین و خورشید؛ شکل ۸) و (الف) نسبت قطر خورشید به قطر ماه، و (ب) نسبت حجم خورشید به حجم ماه را حساب کنید. (ج) ماه از زمین تحت زاویه 52° دیده می‌شود و فاصله زمین از ماه $382 \times 10^5 \text{ km}$ است. قطر ماه را حساب کنید.

شکل ۸. مسئله ۲۵

۲۶. سیستم ناوبری یک نفتکش، با استفاده از ماهواره‌های سیستم جهانی تعیین موقعیت (GPS/NAVSTAR)، عرض و طول جغرافیایی مکان را به ترتیب برابر با $N^{43^\circ 26' 25''}$ و $W^{174^\circ 22' 77''}$ تعیین می‌کنند (شکل ۹). اگر خطای این اعداد 5° باشد، خطای سنجش موقعیت نفتکش در راستای (الف) شمال-جنوب (نصف‌النهاری که از آن نقطه می‌گذرد) و (ب) شرق-غرب (مداری که از آن نقطه می‌گذرد) چقدر است؟ (ج) نفتکش در کجاست؟

شکل ۹. مسئله ۲۶

۱۵. (الف) هم مسابقه دو 100 m داریم و هم مسابقه دو 100 m کدام‌یک طولانی‌تر است؟ چند متر؟ (ب) هم رکوردهای دو یک مایل را ثبت می‌کنند و هم رکوردهای دو یک مایل متريک (۱۵۰۰ متر) را. این دو مسافت را با هم مقایسه کنید.

۱۶. پایداری ساعتهای سزیومی که به عنوان استاندارد اتمی زمان به کار می‌روند، چنان است که دو ساعت سزیومی در طی حدود 300000 سال حداقل 18 باهم اختلاف خواهند داشت. اگر فاصله میان نیویورک و سان‌فرانسیسکو (2572 mi) هم با همین دقت تعیین شده باشد، اختلاف دوبار سنجش این مسافت چقدر خواهد بود؟

۱۷. جنوبگان تقریباً به شکل نیم‌دایره‌ای به شعاع 2000 km است. ضخامت متوسط پوشش یخی آن 3000 m است. جنوبگان چند سانتی‌متر مکعب یخ دارد؟ (خمیدگی زمین را در نظر نگیرید).

۱۸. هکتار یکی از یکاهای مساحت است که معمولاً برای سنجش مساحت زمینها به کار می‌رود. هر هکتار طبق تعریف 10^4 m^2 است. در یک معدن روباز زغال‌سنگ، هر سال 77 هکتار زمین به عمق 26 m حفاری می‌شود. چند کیلومتر مکعب خاک در سال از این معدن بیرون می‌آید؟

۱۹. زمین تقریباً به شکل کره‌ای است به شعاع 10^6 m . (الف) محیط آن چند کیلومتر است؟ (ب) مساحت سطح آن چند کیلومتر مربع است؟ (ج) حجم آن چند کیلومتر مکعب است؟

۲۰. مقدار تقریبی حداقل سرعت چند جانور بر حسب یکاهای متفاوت، در سطرهای پایین ذکر شده است. این سرعتها را به m/s تبدیل کنید و جانوران را به ترتیب صعودی حداقل سرعتشان مرتب کنید: سنجاب، 19 km/h ; خرگوش، 30 cm/s ; حزون، 30 cm/s ; عنکبوت، 1.8 ft/s ; چیتا، 19 km/min ; انسان، 1.0 m/s ; روباه، 110 m/min ; شیر، 110 km/day .

۲۱. سرعت یک سفينة فضایی 19200 mi/h است، این سرعت بر حسب سال نوری بر قرن، چقدر است؟

۲۲. یک نوع اتومبیل جدید، مجهز به یک نمایشگر میزان مصرف سوخت است. راننده می‌تواند، با یک کلید، یکاهای بریتانیایی یا SI را انتخاب کند. اعداد نمایش بریتانیایی بر حسب gal/L است، اما نمایش بر عکس آن، یعنی بر حسب SI است. نمایش 30 mi/gal چه عددی است؟

۲۳. فاصله‌های نجومی در مقایسه با ابعاد زمینی آنقدر بزرگ‌اند که برای درک آسانتر فواصل نسبی اشیای نجومی از یکاهای طولی استفاده می‌شود که خیلی از یکاهای معمولی بزرگ‌ترند: یک یکای نجومی (AU) برابر است با فاصله متوسط زمین از خورشید، یعنی 10^8 km . یک پارسک (pc) مسافتی است که طول یک یکای نجومی از آن فاصله، تحت یک ثانية قوسی دیده شود، یک سال نوری (ly) مسافتی است که نور، با سرعت 10^5 km/s در $3 \times 10^5 \text{ s}$ در خلا فضایی یک سال می‌پیماید. (الف) فاصله زمین تا خورشید را بر حسب پارسک و سال نوری بیان کنید. (ب) سال نوری و پارسک را بر حسب کیلومتر بیان

شده بود. یک طول موج این تایش، بر حسب نانومتر، چقدر است؟ نتیجه را با تعداد مناسبی از رقمهای بامعنى بیان کنید.

۳۸. (الف) $132\text{ cm}^0 + 3776\text{ cm}^0$ را، با تعداد درست رقمهای بامعنى، حساب کنید. (ب) $26325 - 16264$ را، با تعداد درست رقمهای بامعنى، حساب کنید.

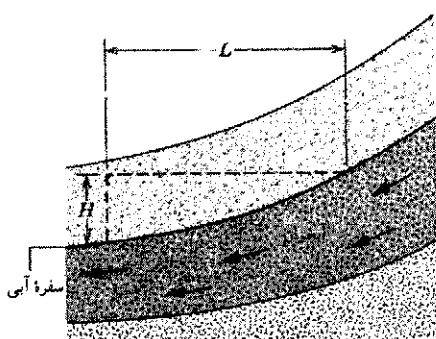
۳۹. (الف) طول یک صفحه مستطیلی فلزی $8\text{ cm} \times 43\text{ cm}$ و عرض آن 12 cm است. مساحت این صفحه را، با رقمهای بامعنى به تعداد درست حساب کنید. (ب) شاعع یک صفحه فلزی گرد 7 cm است. مساحت صفحه را، با تعداد درست رقمهای بامعنى، حساب کنید.

بخش ۱-۷ تحلیل ابعادی

۴۰. سنگهای متخلخل می‌توانند آب زیرزمینی را از خودشان عبور بدنهند. حجم V آب، که در زمان t از سطح مقطعی به مساحت A عبور می‌کند، از رابطه

$$\frac{V}{t} = KA \frac{H}{L}$$

به دست می‌آید، که در آن H برابر با مقدار کاهش ارتفاع سطح ستر نسبت بهافق، در طی مسافت L است (شکل ۱۰). این رابطه را قانون دارسی^۱ می‌نامند. کمیت K رسانندگی هیدرولیکی بستر است یکای SI کمیت K چیست؟

شکل ۱۰. مسئله ۴۰

۴۱. در مثال ۵، ثابت‌های h , G ، و c را ترکیب کردیم و کمیتی با بعد زمان به دست آوردیم. با تکرار همین کار کمیتی با بعد طول به دست بیاورید و مقدار عددی آن را محاسبه کنید. ثابت‌های بی بعد را کنار بگذارید. این طول پلانک است؛ اندازه جهان مشاهده‌پذیر در زمان پلانک.

۴۲. روش مسئله ۴۱ را تکرار کنید و کمیتی با بعد جرم به دست بیاورید. این کمیت جرم پلانک است، یعنی جرم جهان مشاهده‌پذیر در زمان پلانک.

¹. Darcy

بخش ۱-۸ استاندارد جرم

۲۷. با استفاده از ضرایب تبدیل و داده‌های این فصل، حساب کنید که در 50 kg را هیدروژن چند اتم هیدروژن وجود دارد؟

۲۸. مولکول آب (H_2O) دو اتم هیدروژن و یک اتم اکسیژن دارد. جرم اتم هیدروژن 11 g و جرم اتم اکسیژن 16 g است. (الف) جرم یک مولکول آب چند کیلوگرم است؟ (ب) در آب اقیانوسهای جهان چند مولکول آب وجود دارد؟ جرم کل اقیانوسهای جهان 10^{11} kg است.

۲۹. در قاره اروپا، یک "پاوند" نیم کیلوگرم است. کدام یک از این خریدها بضرفه‌تر است؟ یک پاوند پاریسی قهوه به قیمت 30 دلار یا یک پاوند نیویورکی به قیمت 40 دلار ؟

۳۰. ابعاد یک اتاق $12\text{ ft} \times 13\text{ ft} \times 21\text{ ft}$ است. جرم هوای موجود در آن چقدر است؟ چگالی هوا، در دمای اتاق و فشار عادی جو، 21 kg/m^3 است.

۳۱. طول ضلع یک جبهه قند معمولی 1 cm است. طول ضلع جعبه‌ای که درست یک مول جبهه قند در آن جا بگیرد چقدر است؟

۳۲. شخصی، با وزن غذایی، هفته‌ای 2 lb (حدود 5 kg) وزن کم می‌کند. آهنگ کاهش وزن این شخص بر حسب میلی‌گرم بر ثانیه چقدر است؟

۳۳. فرض کنید 12 h طول می‌کشد که مخزنی محتوی 5700 m^3 آب خالی شود. آهنگ خروج آب (بر حسب kg/s) از این مخزن چقدر است؟ چگالی آب 1000 kg/m^3 است.

۳۴. شاعع متوسط دانه‌های ماسه در ساحل کالیفرنیا $50\text{ }\mu\text{m}$ است. مساحت کل چه جرمی از این ماسه‌ها برابر با مساحت سطح مکعبی به ضلع 1 m است؟ ماسه از جنس سیلیسیم دیوکسید است، که جرم هر مترمکعب آن 2600 kg است.

۳۵. کیلوگرم استاندارد (شکل ۵) به شکل استوانه‌ای است که ارتفاع آن با قطرش برابر است. نشان بدید که در میان استوانه‌هایی با حجم یکسان، استوانه‌ای که قطر و ارتفاعش برابر باشد کمترین مساحت سطح را دارد. به این ترتیب، آثار سایش و آلودگی سطحی استوانه استاندارد به حداقل می‌رسد.

۳۶. بازی تخمين فاصله بین دو اتم یا دو مولکول مجاور در یک ماده جامد، می‌توان دو برابر شاعع کره‌ای را در نظر گرفت که حجم آن برابر با حجم بر اتم آن ماده باشد. فاصله بین اتمهای مجاور را (الف) در آهن و (ب) در سدیم حساب کنید. چگالی آهن و سدیم به ترتیب 7870 kg/m^3 و 1013 kg/m^3 است. جرم هر اتم آهن 10^{-26} kg و جرم هر اتم سدیم 10^{-27} kg است.

بخش ۱-۹ دقت و ارقام بامعنى

۳۷. طی سالهای $1983 - 1986$ ، متر برابر با 73 cm^0 طول موج نور قرمز-نارنجی خاصی که از اتمهای کریپتون گسیل می‌شود تعریف